

کیمونو پوشش سنتی ژاپنی ها

مترجم: جعفر رایی تهرانی

Jafar.rasi@gmail.com

مقدمه

وافوکو (Wafuku) نامیده می شود که به چند دسته

تقسیم می شود:

۱. کیمونو (Kimono) که به طور عام به هر نوع

پوشاکی اطلاق می شود.

۲. یوکاتا (Yukata) که نام دیگر کیمونوی تابستانی

است.

۳. ناگاجوگان (Nagajugan) که لباس زیر است.

۴. ملزومات و متعلقات، که شامل اُبی (obi)، کفش،

جوراب و... است.

۵. هائوری (Haori) که کت کوتاه ابریشمی است.

۶. می چی یوکی (Michiyuki) که اورکت است.

۷. هاکاما (Hakama) که شلوار ژاپنی است.

۸. اوچی کاکه (Uchikake) که رسمی ترین کیمونو

است.

کیمونو به عقیده بسیاری از ژاپنی ها زیباترین گنجینه

ملی کشورشان است. واژه "کیمونو" در زبان ژاپنی به

معنی پوشاک، جامه، تن پوش، لباس و چیزهای پوشیدنی

است. کیمونو لباس سنتی ژاپن است و طرح و شکل آن

طی دوره های تاریخ این سرزمین تغییرات چشمگیری

داشته است که نشانگر اهمیت و نگرش جامعه و فرهنگ

هر دوره به این پوشش است. آنچه امروزه مردان و زنان و

کودکان ژاپنی به اسم کیمونو می پوشند تفاوت بسیاری با

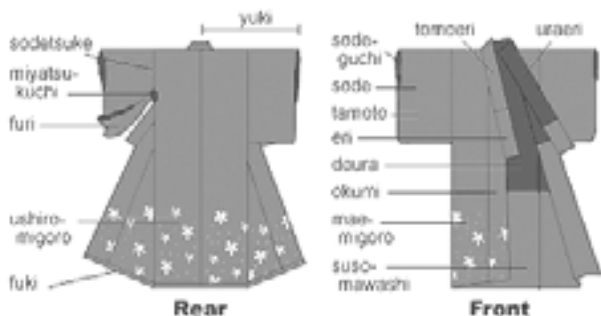
کیمونوهای اولیه دارد. برش، رنگ، جنس و طرح و

تزئینات کیمونو به عواملی چند بستگی دارد: جنسیت،

سن و سال، مجرد یا متأهل بودن و فرد مصرف کننده و نیز

فصل سال و بالاخره مناسبت پوشیدن کیمونو.

مرسوم ترین شکل پوشاک در ژاپن به طور کلی

۹. شیرو- ماکو (Shiro- maku) که مراسم مخصوص ازدواج است.

شکل ظاهری کیمونو و قسمتهای آن

الف: پشت کیمونو

۱. سوده تسوکه (Sodetsuke) حلقه آستین

۲. میاتسو کوچی (Miatsukuchi) شکافت زیر آستین

۳. فوری (Furi) آستین (پایین تر از حلقه آستین)

۴. اوشیرو میگورو (Ushiromigoro) بخش اصلی پشت لباس

۵. فوکی (Fuki) لبه پایین کیمونو

۶. یوکی (Yuki) طول آستین

ب: جلوی کیمونو

۱. سوده گوچی (Sode-guchi) سر آستین

۲. سوده (Sode) آستین

۳. تاموتو (Tamoto) قسمت کیسه مانند آستین

۴. اری (Eri) یقه

۵. दौरا (Doura) آستر رویی (بالایی)

۶. اُکومی (Okumi) نوار داخلی

۷. مائه می گورو (Maemigoro) بخش اصلی

جلوی لباس

۸. سوسو ما واشی (Susomawashi) آستر پایینی

۹. توموئری (Tomoeri) یقه رویی (خارجی)

۱۰. اورائری (Uraeri) یقه داخلی

تاریخچه کیمونو

از دوره جومون‌های اولیه تا دوره‌های یاموتو، آسوکا، نارا، هه یان، موروماچی و ادو عوامل متعددی بر شکل و طرح پوشاک ژاپنی تأثیرگذار بوده‌اند که می‌توان به این موارد اشاره کرد: شرایط آب و هوایی، زندگی و آداب و رسوم دربار امپراتورها، قوانین و مقررات، توسعه فنون نساجی و رنگرزی و بالاخره دستیابی به مواد جدیدتر در تولید کیمونو. امروزه پس از گذشت ۱۲۰۰ سال، خاندان سلطنتی ژاپن همچنان در مراسم تاجگذاری و جشن‌های ازدواج از لباس‌هایی استفاده می‌کنند که از نظر طرح و شکل مربوط به دوره هه یان (میلادی ۱۱۹۲-۷۹۲) است.

نظری به تغییرات کیمونو در طی دوره‌های تاریخ ژاپن

دوره جومون (Jomon) (۳۰۰ سال قبل از میلاد

مسیح (ع))

لباس‌های این دوره از کف تهیه می‌شد و تا حدی به

تن، گشاد دوخته می‌شد و هیچگونه فرقی بین لباس زنان

و مردان وجود نداشت.

دوره یاموتو (Yamato) (۳۰۰-۵۵۰ میلادی)

لباس این دوره دو بخش بالایی و پایینی داشت.

قسمت بالایی آستین‌هایی چسبان داشت.

چینی‌ها هنر پرورش کرم ابریشم را در این دوره

تاریخی به ژاپنی‌ها شناساندند. ژاپنی‌ها در این دوره

مهارتی در زمینه رنگرزی نداشتند، در نتیجه پارچه‌های

ابریشمی و لباسها فقط به رنگ سفید بودند.

دوره آسوکا (Asuka) (۷۱۰-۵۵۰ میلادی)

در شیوه‌های دوخت و دوز در این دوره و پیشرفت

بیشتری حاصل شده بود و لباسهای بلندتر و گشادتر

پوشیده می‌شد. پوشاک درباریها به سه دسته تقسیم

می‌شد: لباسهای رسمی، لباسهای درباری و متحدالشکل و

لباسهایی که رنگشان طبق رتبه و مقام تعیین می‌شد.

دوره نارا (Nara) (۷۹۲-۷۱۰ میلادی)

فنون رنگرزی در این دوره و دوره قبل (آسوکا)

توسعه یافت. پوشاک از چندین بخش تشکیل می‌شد که

عبارت بودند از: لباس بالا تنه و پایین تنه، نیم تنه، دامن

جلوی لباس و دامن پشت لباس.

دوره هیان (Heian) (۱۱۹۲-۷۹۲ میلادی)

در این دوره درک بصری ژاپنی‌ها از رنگ و تغییر

رنگها در چهار فصل در پوشاک جلوه گر شده است.

علاقه شدید آنان به زیبایی هنری و رنگها در کیمونوهای

این دوره قابل توجه است. پوشیدن کیمونوهای رنگی با

طرح و نقش ظریف و ماهرانه در بین زنان کاملاً رایج

شد. کیمونوی جون هیتوئه (Jun-Hitoe) شامل ۱۲

ردای بدون آستر بود که استفاده کننده فراوان داشت. در

این کیمونو سراسر آستین‌ها و یقه‌ها را می‌شد با رنگ‌های

متفاوتی از یکدیگر تشخیص داد. اشخاص درباری گاهی

کیمونوهایی می‌پوشیدند که شامل ۱۶ ردای رنگارنگ بود.

دوره کاماکورا (Kamakura) (میلادی ۱۱۸۵-

۱۱۳۳)

در این دوره با اوج‌گیری نفوذ طبقه نظامیان و

جنگجویان، مردم نه حوصله و نه نیازی به پوشیدن

کیمونوی ظریف داشتند. لباس موسوم به کوسوده

(Kosode) به معنی آستین کوچک در این دوره بطور

کامل رواج پیدا کرد.

دوره موروماچی (Muromachi) (میلادی ۱۵۷۳-)

(۱۱۹۲)

با اضمحلال فرهنگ اشرافیت دوره هیه یان، در این دوره فرهنگ سامورایی به اوج قدرت رسید. لباس‌ها ساده‌تر شد تا مناسب جنب و جوش و تحرک لازم در شیوه زندگی فعالانه‌تر سامورایی باشد.

دوره ادو (Edo) (میلادی ۱۸۶۷-۱۶۰۱)

تجارت و صنعت در این دوره به سرعت رشد و توسعه یافت. بازرگانان رفته رفته قدرتی بیشتر از سامورایی‌ها کسب می‌کردند. روشهای بهتر رنگرزی ایجاد شد. از جمله روش موسوم به یوزن (Yuzen) که رواج بیشتری یافت. در این روش می‌شد از هر رنگی استفاده کرد و طرحهای رنگی مرکب مختلفی از قبیل نقش گل و پرند را ایجاد و رنگ آمیزی کرد. در ۱۶۱۵ توکوگاوا فرمانده ارتش، پایتخت را از کیوتو (Kyoto) (محل اقامت امپراتور) به ادو (Edo) منتقل کرد (که همان توکیوی امروزی است). آئین کنفوسیوسی در کشور رسمیت پیدا کرد و پذیرفته شد. اداره کشور مبتنی بر اصول نظام سلسله مراتبی صورت می‌گرفت که همه افراد بر حسب طبقه اجتماعی خود رتبه بندی می‌شدند. در دوران ادو، مردم موقعیت اجتماعی خود را از طریق

پوشیدن کیمونو نشان می‌دادند. بعد از ۱۸۵۳ م که کشتی‌های نیروی دریایی ارتش ایالات متحده آمریکا در ساحل توکیو پهلو گرفتند و آغازگر رابطه بازرگانی و صنعتی ژاپن با جهان غرب شدند. با این که تا یکصد سال بعد ژاپنی‌ها همچنان کیمونو می‌پوشیدند ولی خود شروعی برای پایان بخشیدن به رسم به شمار می‌آید.

در دوره ادو کیمونوهای یکسره از پارچه‌های رنگارنگ و بسیار پرنقش و نگار دوخته می‌شد. کمربند obi (اُبی)- که تا این زمان آنرا در جلوی لباس گره می‌زدند- حالا دیگر در پشت لباس گره زده می‌شد.

دوره می‌جی (Meiji) (میلادی ۱۹۱۲-۱۸۶۸)

این دوره آغاز اشتغال زنان در خارج از خانه بود که مستلزم ایجاد نوعی پوشاک مناسب با کار آنان باشد. ژاپنی‌ها برای رقابت با پارچه‌های وارداتی کارخانه‌های غربی، فنون جدیدی ابداع کردند.

دوره تای شو (Taisho) (میلادی ۱۹۲۶-۱۹۱۲)

وقوع زلزله ویرانگر، به توکیو آسیب شدیدی وارد کرد. به دنبال خراب شدن خانه‌ها، بسیاری از کیمونوهای قدیمی زیر آوار ماندند و از بین رفتند.

دوره شووا (Showa) (میلادی ۱۹۸۹-۱۹۲۶)

در این دوره دولت ژاپن برای تأمین هزینه توسعه

ارتش، از طریق بستن مالیات روی پارچه‌های ابریشمی، باعث کاهش تولید آن شد. در این دوره طرح‌های کیمونو ساده تر شد و پارچه کمتری در آن به

مدهای اروپایی و آمریکایی بر طرح و نقش کیمونو اثر گذاشت، ولی شکل ظاهری آن همچنان ثابت مانده است

کیمونو در فصول سال

در فصل بهار لباسهایی با رنگهای روشن و طرح‌های گل و منظره پوشیده می‌شود. در پاییز نیز لباسهای ژاپنی دارای

رنگهای آن فصل و حال و هوای مربوط به آن هستند؛ از جمله طرحهایی شامل نقش گل داودی و برگ درخت افرا. ژاپنی‌ها در زمستان به ویژه در آستانه تعطیلات، کیمونوهایی با طرح و نقش‌هایی از درخت کاج، شکوفه‌های آلو و گیاه بامبو می‌پوشند، چون نشانه خوش‌اقبالی و سعادت‌مندی‌اند. جنس پارچه‌ها نیز در هر فصل متفاوت است. در تابستان از پارچه‌های کتان و در پاییز و زمستان از پارچه‌های ضخیم یا آستردار برای تهیه کیمونو استفاده می‌شود.

پوشاک ژاپنی در مناسبت‌ها

لباسهای رنگ آمیزی شده‌ای که طرحهای تکرار شونده و بافتنی داشته باشند، معمولاً جزو لباسهای غیررسمی به شمار می‌آیند. برخی از کیمونوهای غیر رسمی عبارتند از: یوکاتای کتان، هائوری بافته شده کتان و کیمونوی ایکات رنگ‌آمیزی شده. این نوع لباسها

کار می‌رفت. پس از جنگ جهانی دوم، به تدریج که اقتصاد ژاپن بهبود یافت، توانایی خرید کیمونو برای عموم بیشتر فراهم شد و تولید آن در مقیاس وسیعتری رونق یافت. مدهای اروپایی و آمریکایی بر طرح و نقش کیمونو اثر گذاشت، ولی شکل ظاهری آن همچنان ثابت مانده است. رنگ‌های کیمونو باز هم متناسب با تغییر فصل، سن و سال و شرایط زندگی خصوصی اشخاص تغییر می‌کند. امروزه هر خانم ژاپنی معمولاً فقط یک کیمونو دارد که فوریسوده (Furisode) نامیده می‌شود.

او این لباس را در آغاز ۱۹ سالگی می‌پوشد. برای جشن ازدواج کیمونوی کامل عروسی را به طور معمول کرایه می‌کنند. البته باید گفت که در زندگی روزمره کیمونو به ندرت پوشیده می‌شود. اگر بر حسب تصادف به یک منطقه روستایی ژاپن یا یکی از جزایر کوچک مانند اُکیناوا (Okinawa) بروید، سالمندانی را مشاهده خواهید کرد که کیمونوی سنتی به تن دارند.

را مثلاً می‌توان در زندگی روزمره، حمام‌های عمومی و در دیدارهای غیر رسمی با دوستان و اعضای خانواده به تن کرد. لباس رسمی ژاپنی معمولاً دارای یکی از این دو ویژگی است: یا طرحهای بسیار مفصل و پرشاخ و برگ دارد، یا طرح آن ساده و ظریف است. دو نمونه از کیمونو با طرح مفصل و پرشاخ و برگ که در مناسبت‌ها پوشیده می‌شود، کیمونوی جشن ازدواج و کت هاپی (happi) است. هر چه طرح‌ها ظریف‌تر باشند رنگ‌ها ملایم‌تر و طرح یک دست‌تر خواهد بود. لباس‌های رسمی ژاپنی در دیدارهای رسمی و مراسم تشییع و تدفین مورد استفاده قرار می‌گیرد. البته خانم‌های متأهل در مراسم ازدواج و جشن‌ها و مهمانی‌های رسمی هم کیمونو می‌پوشند.

تاریخچه تولید پارچه کیمونو

ارزشمند محافظت و بر روی آنها مطالعه و تحقیق می‌کردند، تا اینکه خودشان اقدام به تولید آنها کردند. آنان این صنعت را به درجه‌ای رساندند که در سرزمین دیگری نظیر آن یافت نمی‌شود. مهارت‌های بی‌رقیب و نظیر با زیبایی‌شناسی ظریف و دقیق دست به دست هم داده‌اند تا برخی از عالی‌ترین گنجینه‌های ژاپن تولید شوند. از دوران کهن، منسوجات در ژاپن از نوعی احترام خاص برخوردار

پارچه‌های ژاپنی شاید بزرگترین گنجینه صنایع دستی سنتی و عالی یکصد سال اخیر آن کشور باشند. ژاپنی‌ها فنون نساجی و رنگرزی را در اصل از کره و چین به عاریت گرفته‌اند. در قرن هشتم میلادی، پیشکش دادن طاقه‌های پارچه ابریشم و زربفت و مليله‌دوزی شده بین ژاپن و کشورهای همسایه (کره و چین) امری مرسوم بود. در طول قرن‌ها ژاپنی‌ها این منسوجات را چون گنجینه‌ای

بوده است. بر طبق یک افسانه، هنگامی که الهه خورشید از روی خشم در غاری پنهان شد و جهان را غرق در تاریکی کرد، سایر الهه ها او را با رقص پرچم‌هایی از پارچه آبی و سفید به خارج شدن از غار وسوسه کردند.

پارچه‌های سنتی ژاپن از ابتدا به سفارش شخصی بافته می‌شدند، که شامل بافت و طرح و طول و عرض آن می‌شد. طول یک طاقه پارچه کیمونو تقریباً ۹ متر و عرض آن ۳۰ سانتی متر است که بدون در نظر گرفتن جنسیت یا قد و وزن برای دوخت یک کیمونو کافی است. از این رو طبق یک قاعده، فروش پارچه کیمونو بیشتر طاقه‌ای و به ندرت متری صورت می‌پذیرد.

برش و طرح و نقش کیمونو

برش کیمونو شامل چهار تکه (باریکه) اصلی است. دو تکه برای پوشش تنه و دو تکه برای آستین‌ها. البته باریکه‌های کوچکی را هم برای دوختن یقه و قسمت‌های باریک جلوی لباس در نظر می‌گیرند. به طور معمول کیمونوهایی که دارای طرح‌های بافته

مردان ژاپنی قبلاً کیمونو را در زندگی روزمره می‌پوشیدند، ولی امروزه آنان را فقط در جشنها، مراسم و مناسبت‌های ویژه به تن می‌کنند

شده و نقش‌های تکرار شونده رنگ آمیزی باشد غیررسمی به شمار می‌آیند. کیمونوی رسمی طرح ساده دارد و تک رنگ است، یا لبه‌های آن رنگ آمیزی متفاوتی دارد. کیمونوها در اصل

شامل چندین ردا با رنگهای متفاوت بودند که تعداد آنها گاهی به ۱۲ هم می‌رسید. امروزه معمولاً کیمونوی تک ردایی را روی زیرپوشی به نام جوبان (Juban) می‌پوشند.

انواع کیمونوی بانوان

کیمونو انواع زیادی دارد که هر یک بر حسب سن و سال و فصل و مناسبت پوشیده می‌شوند. با این حال انواع کیمونوی رسمی را می‌توان با توجه به سن و سال مجرد یا متأهل بودن شخص به دو دسته اصلی تقسیم کرد:

الف- زنان جوان و مجرد کیمونوهایی با آستین بسیار بلند می‌پوشند که فوریسوده (Furisode) نام دارد. به روش یوزن رنگ‌آمیزی و تزیین شده و از پارچه شرم‌ن دوخته می‌شود. طول آستین می‌تواند آنقدر بلند

باشد که گاهی سر آستین به میچ پا هم برسد. فوریسوده پر از طرح و رنگ و تابدار است.

ب- خانم‌های مسن و زنانی که ازدواج کرده اند، کیمونویی به نام تومه‌سوده (Tomesode) می‌پوشند که طول آستین‌هایش معمولی است. این کیمونو به اصطلاح جمع و جورتر است و طرح و رنگ ساده‌ای دارد. تسوکه ساگه (Tsukesage) کومون (Komon) و همون‌گی (Homongi) از جمله کیمونوهای مخصوصی هستند که در مراسم و آئین‌های ویژه مورد استفاده قرار می‌گیرند.

امروزه تولیدکنندگان و طراحان کیمونو، برای پاسخگویی نیاز مشتریان با توجه به شیوه زندگی و وضع اقتصادی آنان تغییراتی در آن ایجاد کرده‌اند. طرح و رنگ و نقش و جنس کیمونوهای جدید ضمن اینکه همچنان مناسب سن و سال و... دوخته می‌شود، ولی چندمنظوره‌تر است.

کیمونوی مردان

مردان ژاپنی قبلاً کیمونو را در زندگی روزمره می‌پوشیدند، ولی امروزه آنان را فقط در جشنها، مراسم و مناسبت‌های ویژه به تن می‌کنند. طرح این لباس مثل

کیمونوی بانوان هم می‌تواند ساده باشد و هم پر نقش و نگار. طرح‌های مورد علاقه مردان ژاپنی شامل طرح اژدها، گیاه بامبو، طرح‌های هندسی و نمادهای کانجی (Kanji) و به طور خلاصه طرح‌هایی است که نشان دهنده جنس مذکر باشد و زمینه آنها بیشتر به رنگ‌های آبی، مشکی، قهوه‌ای، خاکستری یا سفید است. آستین کیمونوی مردان بر خلاف کیمونوی بانوان کاملاً دوخته شده است. هر کیمونو یک کمر بند ساشی (Sashi) هم رنگ و طرح دارد. البته برای مناسبت‌های ویژه کمربندی به نام کاکو (Kaku) یا هکو (Heku) مورد استفاده قرار می‌گیرد.

کیمونوی کودکان

کیمونوی کودکان در اصل نمونه کوچک شده کیمونوی بزرگسالان است، با همان ریزه کاری‌ها و اضافات ولی از نظر نقش و نگار و رنگ روشن‌تر و شادتر است. این لباس را بچه‌ها در جشن‌ها و مناسبت‌های ویژه‌ای مثل دیدار از معابد محلی در تعطیلات می‌پوشند. البته پوشاندن این لباس بر تن یک دختر بچه حداقل یک ساعت طول می‌کشد.

در ژاپن روزی به نام ۷-۵-۳ وجود دارد که مطابق ۲۴ آبان (۱۵ نوامبر) است. در این روز پسران ۳ یا ۵ ساله

و دختران ۳ یا ۷ ساله کیمونو می‌پوشند و برای عبادت به معبد می‌روند.

البته دخترها و پسرها هر کدام یک روز اختصاصی دیگر هم برای کیمونو پوشیدن و به معبد رفتن دارند. روز ۱۲ اسفند (۳ مارس) روز دخترهاست و ۱۵ اردیبهشت (۵ مه) روز پسرها.

کودکان خردسال معمولاً لباسی به نام هانتن (Hanten) می‌پوشند که از کتان است و لایه ای از پولیستر دارد و بسیار شبیه کت پنبه دوزی شده است. هانتن‌ها مثل کیمونو خوش‌رنگ و طرح‌اند، ضمن اینکه پوشاندن آن به تن بچه‌ها به دشواری کیمونو نیست.

دختر بچه‌ها کیمونویی می‌پوشند که دقیقاً شبیه کیمونوی بزرگسالان است و شامل تمام متعلقات است. کیف و کفش، کمربند آبی و شانه سر و... همگی کامل کننده لباس رسمی خواهد بود.

پسر بچه‌ها کیمونو یا نیم‌تنه‌هایی می‌پوشند و برای مناسبت‌های رسمی و جشنها، کیمونویی با کمربند پهن مورد استفاده قرار می‌گیرد.

شلوار هاکاما (Hakama)

شلوار هاکاما روی کیمونو پوشیده می‌شود. بعضی از

شلوارهای در اصل دامن هستند. این نوع پوشش در زمان سامورایی‌ها و برای جلوگیری از سائیده شدن پاهای سوارکاران پدید آمده‌اند. امروزه در مناسبت‌ها، مراسم رقص سنتی و هنرهای رزمی و نمایشی، هاکاما یک پوشش رسمی است.

برخلاف تصور برخی از مردم، هاکاما را هم مردان و هم زنان می‌پوشند. هر چند هاکامایی که به شلوار معمولی شبیه است شناخته شده‌تر است، هاکامای دامنی به کیمونویی که زیر آن پوشیده شده است ظاهری خوشایندتر می‌بخشد. ظاهر هر دو نوع هاکاما از پشت و جلو کاملاً شبیه یکدیگر است. هاکامای مردان طرح راه‌راه یا ساده دارد و به رنگ‌های مشکی یا خاکستری مورد علاقه بیشتر آقایان است.

لباس رسمی شامل ردای زیرپوش سفید، کیمونوی مشکی، شلوار هاکاما و کت هائوری مشکی است.

کیمونوی ازدواج (عروس)

کیمونوی سفید عروسی ژاپنی شیرو-ماکو (Shiro-maku) نامیده می‌شود. (شیرو به معنی سفید و ماکو به معنی خالص)

این لباس در واقع از دو کیمونوی مختلف تشکیل

شده است: کیمونوی سفید عروسی که در مراسم ازدواج (عقدکنان) پوشیده می شود و کیمونوی ابریشمین به نام اوچی کاکه (Uchikake) که پر نقش و نگار و ظریف است و در جشن عروسی آن را روی کیمونوی سفید می پوشند.

هنر و مهارت پوشیدن کیمونو به طور سنتی از مادر به دختر انتقال داده می شود. امروزه مدارس کیمونویی وجود دارند که شیوه صحیح پوشیدن کیمونو را به مردم آموزش می دهند

کیمونوی تابستانی

یوکاتا (Yukata) کیمونوی کتانی مردانه و زنانه تابستانی است. نام آن ترکیبی از yu (حمام) و katabira (لباس زیر) است. از دوران قدیم اشراف درباری پس از حمام

لباس گشادی شبیه یوکاتای امروزی می پوشید ه اند. به تدریج این لباس مورد استفاده جنگاوران قرار گرفت و پس از رواج حمام های عمومی سستی ژاپنی، عامه مردم نیز به پوشیدن یوکاتا پرداختند.

امروزه یوکاتا موارد استعمال فراوانی دارد، از جمله جشن ها، زندگی روزمره تابستانی و لباس معمول شب. این لباس بیشتر به خاطر سبک وزن بودن بیشترین مورد استفاده را بین کیمونوها دارد.

برای استفاده روزانه یا لباس شب، کمر بند کتانی معمولی همراه آن بسته می شود. برای جشن ها و مناسبت های عمومی کمر بند پهن تر و بلندتر استفاده می شود تا ظاهر رسمی تری به خود بگیرد. این کمر بند را دور کمر می پیچند و سر آن را زیر کمر بند قرار می دهند.

نماکی (Nemaki) نوعی یوکاتای دیگر است که به

کیمونوی اوچی کاکه از دوران ادو (Edo) پیدایی و رواج یافته است و در اصل افراد متشخص درباری آن را می پوشیده اند. جنس آن از ابریشم است و مليله دوزی هایش پر از طرح های گل و درخت و درنا و درخت و میوه کاج و سبد گل و مناظر طبیعی است. با اینکه برای اوچی کاکه رنگ قرمز بیشتر مورد پسند واقع می شود، ولی رنگ های گوناگونی از ارغوانی تا سبز مورد استفاده قرار می گیرد.

کیمونوی عروس گاهی در خاندان از نسلی به نسل دیگر سپرده می شود، یا اینکه عروس خانم بعدها در درست کردن نوعی تشک مخصوص از آن استفاده می کند.

معنی لباس خواب است که در واقع پیژامای ژاپنی است و جنس آن ۱۰۰ درصد از کتان است. این نوع کیمونو از شکل آستین صاف و بدون انحنایش قابل تشخیص است. این لباس مخصوص منزل است و هرگز نباید آن را در خارج از منزل و مکانهای عمومی پوشید.

کیمونوی فلافل مخصوص زمستان است که از پارچه کتان ضخیم تهیه می‌شود و برخلاف یوکاتا به اصطلاح دست و پا را جمع می‌کند. نوع زنانه آن طرحهای گل و گیاه قشنگی دارد.

کیمونو را چگونه می‌پوشند؟

هنر و مهارت پوشیدن کیمونو به طور سنتی از مادر به دختر انتقال داده می‌شود. امروزه مدارس کیمونویی وجود دارند که شیوه صحیح پوشیدن کیمونو را به مردم آموزش می‌دهند. مراحل پوشیدن کیمونو از این قرار است:

- ۱- لباس زیری به شکل زیرپوش زیر کیمونو می‌پوشند که یقه آن را از زیر کیمونو نمایان است. لباس زیر کامل دو تکه جوبان (Juban) نام دارد. امروزه اغلب زنان تنها از یقه‌ای به نام اِری-سوگاتا (Eri-sugata) استفاده می‌کنند، به دلیل اینکه خنک‌تر است و ظاهر
- ۲- همیشه اول جوراب‌های سفید تابی (Tabi) را به پا می‌کنند، چون خم شدن و به پا کردن جورابها پس از پوشیدن کیمونو و بستن کمربند بسیار دشوار است.
- ۳- کیمونو را می‌پوشند و مطمئن می‌شوند که درز پشت آن درست وسط قرار گرفته باشد.

رسمی‌تری دارد.

۴- مردان و زنان لبه سمت راست را روی سینه و شکم قرار می‌دهند و لبه چپ را روی آن می‌گذارند. دقت در این مرحله بسیار مهم است، چون فقط زمانی که بخواهند لباس به تن جسد- برای مراسم تدفین- کنند لبه راست را روی لبه چپ قرار می‌دهند.

۵- یقه سفید لباس زیر را طوری تنظیم می‌کنند که مقداری از آن از زیر کیمونو نمایان باشد.

۶- کمر بند را با توجه به نوع آن به روش خاصی دور کمر پیچیده و در مواقعی گره می‌زنند.

کمر بندهای کیمونو انواع و اقسام مختلف دارد که از نظر طول، عرض، جنس و رنگ متناسب با نوع کیمونو و مناسبت مورد استفاده قرار می‌گیرد. کمر بند اوبی (Obi) بر خلاف تصور عملاً از ترکیب چند کمر بند تشکیل شده است و هر کدام به طرزی مخصوص گره زده می‌شود.

اغلب اوقات شخص دیگری آن را گره می‌زند. اوبی رسمی زنانه چهار متر طول و شش سانتی متر عرض دارد. آن را از عرض تا می‌کنند و دو دور، دور کمر می‌پیچند و در پشت گره می‌زنند. جنس آن از پارچه زربفت نقش و نگاردار است که معمولاً به دست عروس‌ها انجام شده است. کمر بند اولی غیررسمی عرضی بین ۳۰ تا ۱۰ سانتی متر دارد و معمولاً از جنس ساتن،

کتان ضخیم، شرم، نایلون یا پشم تهیه می‌شود. نقش و نگار چندانی ندارد و بیشتر با یوکاتا مورد استفاده قرار می‌گیرد.

صندل‌های گتا (Geta)

گتا و زوری (Zori) دو نوع اصلی صندل یا کفش ژاپنی هستند که تکمیل کننده پوشاک کیمونو به شمار می‌آیند. بلندی کیمونو معمولاً تا مچ پا می‌رسد تا کفش و جوراب هم دیده شوند. صندل ژاپنی در رنگ و طرح متنوع عرضه می‌شود ولی قرمز و مشکی مشتری بیشتری دارد. تولیدکنندگان ژاپنی امروزه صندل، کیف دستی و شانه‌هایی را با طرح و رنگ کیمونو برای هماهنگ ساختن آنها تولید می‌کنند.

صندل‌های گتا به دلیل صدای برخوردشان با زمین به این نام خوانده می‌شوند (مانند دمپایی‌هایی که تق تقی نامیده می‌شوند و دختران خردسال در ایران از آنها استفاده می‌کنند).

منابع:

- <http://www.web.jpnetkimono.com>
- <http://www.japanesekimono.com>